

ניצנים

תוכנית הצהרונים הלאומית
משלד החנוך

בס"ד

משרד החינוך

מחוז חרדי

לאור הנרות - תשפ"ב

בס"ד, פעילות של של מחקר ויצירה, בניצני חנוכה

לאור הנרות - תשפ"ב

יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה	
יש כאן אור!	שעון, בלי שאון	נעים להכיר משפחת נרי!	נר לאחד נר למאה	האור שבתוכי	במה עוסקים?
פתקי חפש את המטמון תמונת עששית	כרטיסי צלליות		כרטיסים עליהם רשום שמות של דברים שיכול לתרום לחברה? סיכום עם עמותת חסד לגבי שקיות הפתעה לחולים הכנת מקום הפעילות וציוד לדוכן מכירות	כרטיסים עם תמונות שמשמחות ילדים	מה להכין?
פנסים קטנים קרטון ביצוע עליו מבוק בקבוקי ליטר וחצי ריק לכל ילד	שען מעורר מד זזית וילון לבן- בד לבן מנורת לילה או מקור תאורה גדול נייד כדור חימר לכל ילד פתיל של נר או חתיכת צמר גפן ארוכה ומגולגלת, שמן	נר גפרורים שמן מטבעות	שקיות להכנת הפתעה לילדים חולים מצרכים להכנת כדורי שוקולד. פנקס קטן לכל ילד	מראה עגולה להעברה בין הילדים בובת חבר(תאטרון) גליונות ניר גדולים כמספר הילדים	ציוד

מטרות התוכנית

התוכנית "לאור הנרות" מתמקדת בהרחבה של יידע, שהילדים רכשו לקראת חג החנוכה. בהנחה שבכל מוסדות החינוך, למדו על נס החנוכה, הסביבוניים, החנוכיות והסופגניות, התוכנית מרחיבה את הידע ומעשירה בפעילות והעמקה בנושאים מגוונים.

ידע

התוכנית מורכבת ממידע עשיר ערכי, מוסרי, היסטורי, מדעי וחברתי-רגשי. סביב נושא האור והנרות

התכנית מובילה להכרות עם מושגים חדשים ויועשרו בתחומים השונים.

מיומנויות

התכנית מספקת חקר, התבוננות, גילוי, שאילת שאלות...

התכנית מעודדת רכישת כלים להתנהגויות חברתיות רצויות, הכרות עם הערך העצמי של הילד, השאיפות והחלומות שלו

ערכים

התכנית שוזרת רעיונות וערכים כחוט השני החשובים להתפתחות הילדים הן מבחינה רוחנית ערכית, הן מבחינה חברתית והן מבחינת שיפור הערך העצמי ויכולת של הילד לראות את הטוב בעצמו ובסביבתו.

פריסת התוכנית

טבלה המתארת בקצרה את הפעילות היום-יומית, הערכות וציוד נדרש.

הרחבה של הפעילויות המוצעות בטבלה בלווי: סיפורים, שירים, משחקי אצבעות, רעיונות ליצירות ומשחקים פעילים בגן ובחצר.

כל התכנים בגדר הצעות הניתנות להרחבה או לצמצום.

לאור הנרות

יום פעילות בניצנים חנוכה- "חנוכה של מחקר ויצירה"

יכלול את חלקי היום הבאים.

תוכלו לערוך שינוי, קבוע, מתוך שיקול דעת פדגוגי

תפילה

פעילות פתיחה

פעילות מעבר

ארוחה

פעילות מרכזית

יצירה

פעילות סיום

יש לתת את הדעת על התאמה לגיל הילדים ולמגדר.

בהצלחה רבה!

לשאלות, הערות, רעיונות ושליחת תמונות: tochenforum@gmail.com

יונים

נקבצו עלי

אזי בימי השמנים

ופרצו חומות מגדלי

וטימאו כל השמנים

ומנותר קנקנים

נעשה נס לשושנים

בני בינה ימי שמונה

קבעו שיר ורננים

אפשר לשחק "מחפשים את
המטמון" בחושך.

מכינים פתקי "חפש את המטמון
בחושך" על פי הגיל המתאים.

מתכננים היכן שמים כל פתק, כך
שיוביל לפתק הבא שמונח בתחנה
הבאה.

בעת התכנון, כדאי לכתוב מאחורי
כל פתק איפה להניח אותו, לאיזה
תחנה הוא שייך.

התחנה הסופית היא מקום
המסתור, שבה מניחים את הפרס.
פרס לכל הילדים.

מחלקים פנסים, ויוצאים לחיפוש.
בגיל גן ניתן לאייר, או להקריא ע"י
הצוות.

דוגמא לפתק:

הפתק הבא נמצא במקום
ההתכנסות שלנו.

הפתק הבא נמצא במקום נטילת
הידיים....

יום א

יש כאן אור!

הילדים יושבים על הריצפה במעגל מנחים לעצום עיניים ולהביט מסביב- מה
רואים?

יש חושך...

פוקחים עניים.

מה רואים?

כל ילד בתורו מתאר מה הוא רואה סביבו (פריט אחד מחפצי הגן)

המובילה אוספת חמישה חפצים... מבקשת מהילדים לטמון את ראשם בין
הרגלים בלי להציץ, מחביאה את החפצים השונים בחדר. ואז מחשיכה את
החדר...

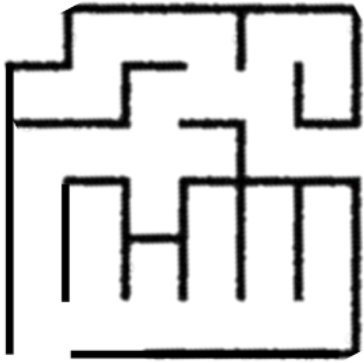
(לשים לב, לעדכן את הילדים מראש על ההחשכה... יש ילדים שפוחדים
מחושך, וכדאי שיעמדו לצד המובילה)

הילדים יוצאים לחפש את החפצים המוחבאים בחושך.

"לא רואים כלום"

ילדים יש לכם רעיון מה יכול לעזור לנו למצוא את החפצים בחושך?

מחלקים לכל הילדים פנסים קטנים והילדים מסתובבים בגן עם הפנס
מחפשים, ומגלים את החפצים.

שאלה לחשיבה:

ילדם מה יקרה אם יום אחד תהיה הפסקת חשמל?

אולי נקרא ספר?

אולי נאפה איזו עוגה.

אולי נפעיל רשמקול, ונרקוד ונשיר?

טוב אין ברירה, נגהץ ערימה של חולצות

אז מה נעשה?

נשב על הריצפה סביב ונשמע סיפור איך היה פעם לפני החשמל

משחק "הולכים בחושך"

אחד הילדים מתנדב לקשור מטפחת מסביב לעיניים משרטטים מבוך או מכינים על קרטון ביצוע מראש בגדול. הילדים מכוונים את הילד במילים ללכת בין קוי המבוך בלי לגעת בהם. צעד אחד קדימה, הסתובב שמאלה...

עידוד לתחילת המשימה: במשפטים קצובים:

ללכת בחושך בלי לראות

להיזהר לא לדרוך ולא לטעות

את מסוגלת ואת יכולה! אתה מסוגל ואתה יכול

ועכשיו נתחיל מההתחלה/ מההתחלה נתחיל הכל!

דגם להעתקה/להגדלה, לרצפה עם סרט דביק או גיר. אפשר להכין מראש על קרטון ביצוע.

יום א

יש כאן אור!

פעם לא היו מנורות חשמל או פנסים חשמליים ברחובות. גם בבתים לא היו נורות ומנורות, לפעמים השתמשו בעששית, בתוך כלי מזכוכית היה מונח נר והוא האיר את החושך בבתים או בדרכים.

עששית בחושך (על פי סיפור שקרה באמת)

לפני הרבה שנים בעיר ירושלים, גר ילד קטן ושמו חיים.

חיים אהב מאוד ללמוד תורה, אבל ההורים שלו היו עניים לא היה להם כסף לקנות ממתקים ואפילו הבגדים והנעליים שלהם היו ישנים וקרועים.

בלילות של החורף היו חברים של חיים ביחד עם המלמד הולכים לבית הכנסת ללמוד תורה. אבל הדרך לבית הכנסת חשוכה, ולחיים לא היה פנס בכיס, גם ברחובות לא היו פנסים. היה חשוך וקר.

חשב חיים מה אפשר לעשות? האם יפסיד את לימוד התורה בגלל החושך?

שיתוף הילדים בהתלבטות

מה חיים יכול לעשות?

חיים לקח קופסא של שימורים חיבר לה ידית מברזל והניח בתוכה נר דולק... הנר האיר לחיים את הדרך.. וחיים הלך לבית הכנסת ללמוד תורה.

בבית הכנסת היה אור, הרבה אור! "תורה זו אורה"

יום א

יש כאן אור!

כשלא היה חשמל...

היו קמים בבוקר מוקדם ומדליקים את הקומקום, להכין חלב חם...
לא... מיד כשזרחה השמש יצאו לחלוב את הפרות ולאסוף ביצים שהטילה התרנגולת.

היה חם היו מדליקים את המזגן... סליחה, לא... היו מנפנפים עם עלה גדול כדי שיהיה משב רוח, ואם היה קר? היו מדליקים אש בתנור האבנים הגדול כדי להתחמם.

כשרצו לשמוע שירים הפעילו את הרשמקול? פשוט ניגנו באקורדיון או חליל או תוף, וכשרצו לכבס? שמו את הבגדים המלוכלכים בגיגית של מים וסבון ושפשו. אחר כך תלו את הכביסה בחצר על חבל ארוך וגיהצו עם מטהר שיש בו פחמים חמים. (מה זה פחמים?)

בטלפון דברו? אז איך שמרו על קשר? אפשר היה לשלוח מכתבים בדואר לאנשים שגרים רחוק, או נוסעים לבקר אותם.

עד שיום אחד **גילו שיש דבר כזה שנקרא חשמל, שאפשר להניע בו כל מיני דברים...** ועם הזמן עוד אנשים גילו במחקרים שונים איך מייצרים מנוע חשמלי ואיך מייצרים נורה חשמלית, הם השתמשו חשמל לרעיונות שיעזרו לנו. ומאז יש לנו אור גם בלילה וכל מכשירי החשמל עוזרים לנו בעבודות הבית.

תודה לה' שנתן לאנשים חכמה למצוא את החשמל.. ולכל האנשים האחרים שהמציאו מכשירים חשמליים שעוזרים לנו בחיים.

פעילות

הילדים מביטים סביבם ורואים
שיש בחדר מכשירי חשמל
שונים...

ונזכרים במכשירי חשמל שאין
בגן אבל יש בבית: מקרר תנור,
מכונת כביסה, מייבש, טלפון,
ועוד...

כל ילד בוחר מכשיר לבצע
בפנטומימה.

מכונת תספורת/ מברגה חשמלית/
מקדחה/ מסור חשמלי

מיקסר/ בלנדר/ קוצץ
ירקות/ טלפון/ תנור/ מקרר/ מאוורר

יצירה

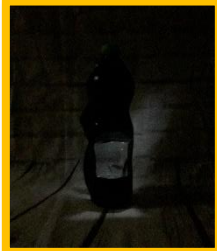
ניצור מנורה לשבת "שבס למפ"
מבקבוק ריק של משקאות.

ניקח בקבוק ריק, נדביק רצועות
טפט יפות לאורכו, לפי מתכונת.

נחתוך חלון בצורת ח' הפוכה, כמו
לשון, לא לגזור את החלק העליון
אלא רק להרים אותו. להדביק
בתוך הבקבוק פנס פשוט בגודל
בינוני עם דבק חם

כאשר רוצים שהמנורה תאיר
נפתח את הפתח שיצרנו בבקבוק.
כאשר שרוצים חושך נסגור אותו.
לילה טוב.

תמונות בסוף הקובץ

ובחשך אנחנו מסתובבים בחדר
(אני צמוד לאמא והכל עוד בסדר)
בכל המקומות אנחנו מחפשים
ובשום המקומות אנחנו לא מוצאים!

אני נכנס למטה רגוע קצת יותר
אמא מכסה אותי עד לסנטר
כנראה הבביאגה החוצה פגתה
ואולי היא בכלל מהתחלה לא הייתה...

אולי היא התחפרה בתוך המטה
אולי היא מסתובבת וזקא מתחתה
מחפשים גם בארון ובקפלים של הוילון
לא יכול להיות שהיא ברחה מהמלון!

אמא אוהבת לי ביד ואומרת:
"אני לא הולכת, אני פה שומרת,
ועכשו נכבה את האור וננסה
לראות מאיפה היא תקפץ ותצא!"

אני מסתובב בשקט בשקט
ואם בבביאגה עדין שותקת
ואם בבביאגה לא מסתכלת
אני בורח מהר ויוצא מהדלת.

אז אמא באה מדליקה את האור
"הנה, תראי את החור השחור"
אנחנו מנסים ביחד לראות
איפה מתחבאת הבביאגה הזאת.

בביאגה שבחשך

בתוך החשך גר מין איש
וקשאף אחד אינו מרגיש
הוא יוצא, הוא מסתובב
בחדר בו אני שוכב.

בתוך החשך יש מין חור
גדול, אפל, מאד שחור
ובתוכו רובצת, גרה
מין קזאתי בבביאגה.

"זה סתם קשקוש, זה לא נכון
ואיך יתכן שילד נכון
ידמין דמיונות ומציא לו שטיות
ויחשב טחשבות כל-כך טפסיות!"

אמרו לי את זה כבר הרבה פעמים
ש"זה לא מתאים לילדים חכמים"
ש"אין בחשך שום מפלצת
שום בבביאגה שקופצת!"

אמרו לי, אמרו לי הרבה פעמים
אבל אני מרגיש בפנים
שתקף מתוך הארון הפתוח
יקפץ עלי משהו - ממש על בטוח.

חידת אתגר:

מתי אי אפשר להשתמש בשעון שמש?

מה אשיב
לה' כל תגמולוהי
עלי

שעון שמש-

איך יודעים מה השעה?

פעם לא היה לכל אחד שעון ידעו מה השעה לפי השמש.

המובילה קובעת מוט במרכז החצר במקום שטוף שמש, מסבירה לילדים כי כיוון השמש הוא ממזרח למערב. אנחנו נעקוב איך השמש נעה, לפי כיוון הצל של המוט על החול. בבוקר, ואחר הצהריים. נראה שבאמצע היום הצל של המקל קצר.

אפשר גם לסמן על לוח גדול קו ישר תחתון. לסמן נקודת אמצע, משם למתוח קו כל 15 מעלות. נחפש את הצפון באמצעות מצפן. הקו התואם את הצפון יהיה 12 בצהריים, מצדדיו יהיו שעות נוספות. נתקע על קו הצהריים את המוט בזווית של 30 מעלות.

יום ב'

שעון בלי שאון

כל הילדים שוכבים ועוצמים את העיניים כאילו הם ישנים. משמיעים צלצול של שעון מעורר, הילדים קמים וקופצים משמיעים קול ששש שקט נשכבים שוב וישנים וחוזר... עד שמתעייפים.

מספרים...

כשה' ברא את העולם הוא אמר "יהי אור" ונהיה אור לאור הוא קרא יום ואיך קראו לחושך? לילה!

מה מבדיל בין היום והלילה? מה עושים ביום? מה עושים בלילה?

מי מאיר ביום? נצא לחצר ונראה מי מאיר את העולם

מי יכול להסתכל על השמש? מה אתם מרגישים שאתם מסתכלים על השמש?

מי יותר גדול השמש או העולם?

השמש היא כוכב גדול בשמים, היא לא זזה ממקומה. לשמש יש כח משיכה גדול, וכוכבים שונים נמשכים אליה. כדור הארץ הוא כוכב שרחוק מהשמש כ-150,000,000 ק"מ, כדור הארץ נמשך אל השמש ומסתובב סביבה. השמש חמה מאד ומאירה באור חזק. כדור הארץ מקבל מהשמש חום ואור.

השמש עשויה מגזים (אוויר) שונים שנשרפים כל הזמן, בעיקר מאויר שנקרא מימן וקצת אוויר שנקרא הליום (מה שנמצא בתוך הבלונים עפים גבוה)

אי אפשר להגיע לשמש כי היא מאוד רחוקה אבל גם בגלל שהיא חמה מאוד גם בכדור הארץ, נהנה מחומה, אך צריך גם להישמר.

השמש והרוח

(ממשלי לה-פונטיין מעובד ע"י צ' וינגרטון©)

הגביר עוד הסער,

הניד עצי יער,

שאג ושרק והמה;

שבר כל ענף

וחרה ואנף,

וההלך? - עטה עוד גלימה...

פרח לו הרוח

קנוט ונפוח,

נחבא מבושה וכלמה;

יצאה לאטה -

כן, הגיעה עתה -

בנחת זרחה החמה.

בין שמש לרוח

פרץ לו וכוח:

מי - עצומה גבורתו?

והחלט כי "חזק"

יקרא אך ורק

המפשיט מאדם את כסותו.

החל אז הרוח

נושב בלי נוח,

סוער ורוגש בחמה;

חלף חיש, ביעף,

נשף עז באף -

והאיש? - רק הדק השלמה...

שלחה היא קרניים

לכל מלוא עינים,

חיכה - מאירה, חמימה;

אז הורם הצניף

והוסר הצעיף,

והאיש? - מתרונן בנעימה.

עוד קרן לוטפת,

בחם היא עוטפת,

והוא - לא יבין המזמה;

הקרן חודרת -

יפשט האדרת:

השמש עמדה במשימה.

ההצלחה, לא ברעש, לא בכעס ובסערה

רק בחיוך בחום באהבה בשמחה ובהארה!

משחק:

עומדים במעגל, אם אמרנו משפט
נכון מהסיפור, פנים למעגל,
משפט לא נכון, פנים החוצה.

תופסת "צל"

מדגימים בחצר את הצל של כל
ילד.
משחקים בתופסת צלליות ילד
אחד נבחר להיות ה"תופס" והוא
צריך לדרוך על צלליות של חברים
בלי לגעת בהם. תפס צל, תפקיד
עובר לבעל הצל.

שעון - פטנט

תארו לעצמכם שהיה מין שעון
עם פטנט שהמציא פרופסור גאון
וכפתור מיוחד שעליו לוחצים
והזמן נזל לפי מה שרוצים.

נגיד למשל שרבתני עם נתי
ותקף מנד נורא הצטערתי
אני רוצה למחוק את המילים שאמרת
ומיד לוחץ על כפתור אוטומטי.
הי! המחוגים ברוורס מסתובבים
אל מקדם - כשנתי ואני חברים.
נמחק לו הריב, מעולם לא היה
ונתחיל את המשחק מ-התחלה!

אתמול למשל הכרטיסיה אבדה
נורא לא רציתי שאמא תדע
ותגיד שאני מדי חולמני
ומרב בלגן עוד אשכח מי אני...

אז חפשי היטב במעיל ובסנדר
היא היתה פה בבקר, כשהייתי בחדר!
אני מזוי מהר את המחוג לאחור
פשוט מסדר שהבקר יחור.
הכרטיסיה עוד ביד, הנהג מנעב
ועכשו אני שם עליה עין היטב
שלא תעשה לי שום ענינים
ותשב בלי לזוז בכיס מנימין.

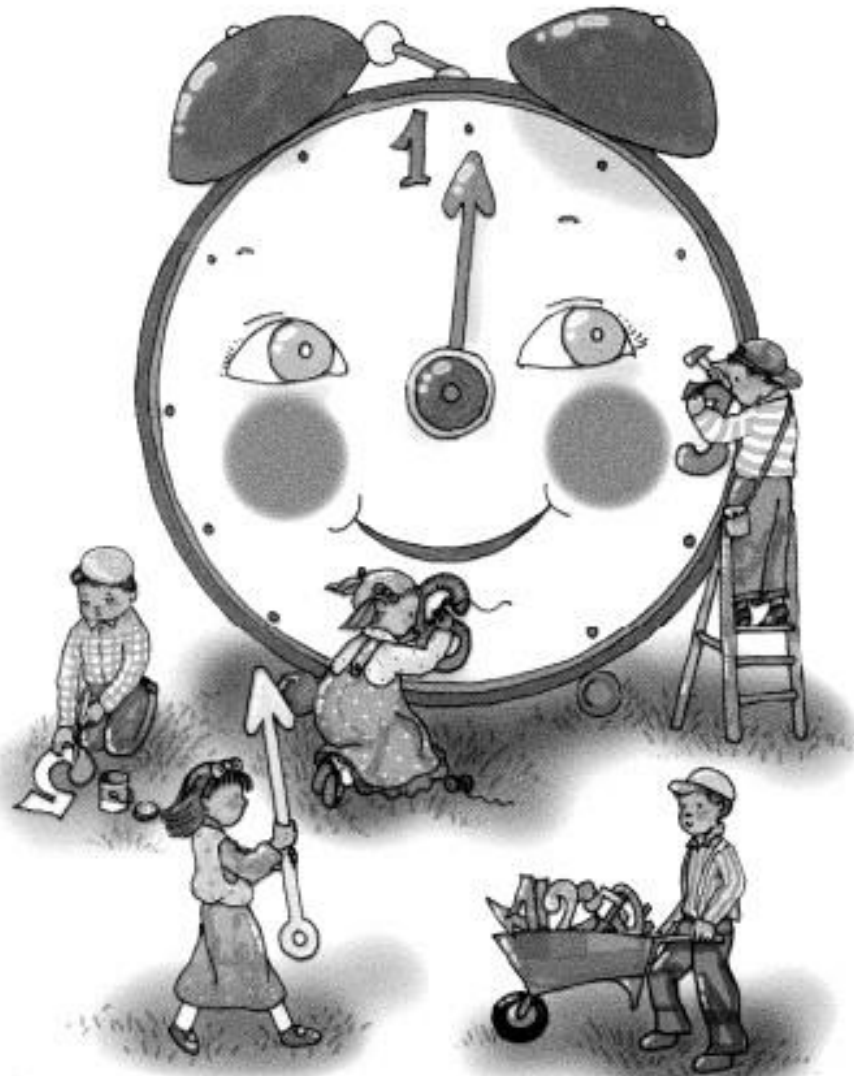
אפשר להשתמש בשעון הפטנטי
לעוד רעיון שהמציאתי:

נגיד שבשבוע הבא יש טיול
או שסבתא שלי חוזרת מחו"ל
ואין לי יותר סבלנות אף טפה
לחכות שיגיע השבוע הבא.

הייתי מטיס את הזמן בן שניה
וכל השבוע חלף כבר, היה
הנה עכשו כבר סבתא הגיעה
וסוף סוף אדע מה היא הביאה.

או אולי כשצריך לעשות לי בדיקה
או משהו כואב כמו זריקה
והייתי רוצה
להיות כבר אחרי זה
פשוט מזיזים את המחוג שעתים
וזהו, היתה הזריקה כבר בינתיים
כאב קצת, היה ונגמר
כמה טוב שהכל עבר!

אבל שעון כזה הוא פטנט עולמי
וכדאי שאשמר אותו רק לעצמי
אי אפשר שכלם יזיזו את הזמן
כי יהיה פה בלבול והרבה בלגן...

יום- לילה משחק

המובילה מציירת קו על הריצפה,
או חישוק... במרכז החדר

צד אחד זה היום- אור וצד שני
הלילה- חושך.

מציגים מילים ששיכות לאחד
הזמנים והילדים קופצים למקום
הנכון (כמו במשחק ים- יבשה)

אור – מנורה, פנס, נר, תאורה,
שמש, לפיד, חנוכייה, קרן אור ,
בוהק, הבזק, אלומת אור וכדומה.
חושך – לילה, חשוך, שחור, כהה,
אפל, עלטה וכדומה.

לוטו צלליות בסוף החוברת

קלי אתה ואודר, אלוקי ארומאך

יום ב'

שעון בלי שאון- יום לילה

משחקים בצלליות

מעמידים וילון לבן בין שני כסאות ומאחוריו פנס גדול. מחשיכים את החדר,
מקרבים לוילון חפצים שונים והילדים מהצד השני יזהו את החפצים לפי
הצללית שיצרו על הוילון.

נרחיק ונקרב ונשים לב שהחפצים גדלים...

יוצרים בגן חושך מקרבים פנס או מנורת לילה ליד הקיר המרכזי בגן הילדים
יכולים לעמוד ליד הקיר וליצור צלליות שונות עם הידיים.

אפשר להשתמש בכרטיסים, ולתת לכל שני ילדים ליצור צללית בשיתוף
פעולה

יש ערכת צלליות

של חברת "אנימי"

ניתן להוסיף לידיים

צמידים שונים ולייצר

עוד ועוד חיות...

SHADOW PUPPETS.

קסם:

מציירים בנר השעווה הלבן על דף.

לאחר מכן, עוברים על הרקע

בצבעי פסטל...

הפתעה! מה גילינו?

נלמד איך מכינים נר

כעת, משהחכמנו מעט לגבי תעשיית הנרות, נוכל ללמוד ליצור בעצמנו נרות דקורטיביים, מה שמבטיח שעות מהנות של פעילות משפחתית משותפת. את הנרות נוכל לעטוף באריזה נאה, והרי לכם מתנת חנוכה מקורית ויפה!

יום ג'

נעים מאד משפחת נרי!

חידה:

לבי"ס: מה משותף ל...

זכרון, שבת, מצווה, חנוכה, העברה, הבדלה

לגן: מציגים תמונות של נרות שונים ושואלים מה משותף בין התמונות.

משוחחים על ההבדלים.

מעט על ההיסטוריה של הנרות: מידע לצוות

המצרים היו כנראה הראשונים שפיתחו מעין נרות, העשויים מחלב מותך, המשמש כחומר בעירה ובתוכו קנה סוף המשמש כפתילה. הרומאים שיכללו את הנרות הפרימיטיביים הללו, לנרות מעט יותר מתוחכמים. גם הם עשויים מחלב (שומן) של בעלי חיים, אך הפעם החלב היה מוצק ובתוכו פתילה של ממש.

בימי הביניים גילו את השעווה שהדבורים מפיקות והחלו לנצל זאת לתעשיית הנרות, אבל השעווה, בשל מחירה הרב, הפכה את השימוש בנרות למותרות השמורים לבעלי ממון בלבד. לפני מאתיים שנה לערך החלו להפיק שעווה משמן של לווייתנים, אבל רק הרבה יותר מאוחר, המציאו מכונה תעשייתית, המאפשרת ייצור נרות המוני.

הפרפין, שמשמש כתוצר לוואי בתעשיית הנפט, התגלה מעט מאוחר יותר, כתחליף יעיל, זמין וזול לייצור נרות תעשייתיים. חלפו מאז אמנם מאה וחמישים שנה, אך עדיין הפרפין משמש כחומר העיקרי לייצור הנרות.

גירסא פשוטה, של הנר שילדים כמעט בכל גיל יכולים להכין:

גוש חימר
פתיל – של נר או חתיכת צמר גפן
ארוכה ומגולגלת
שמן

מכינים כדור של חימר בקוטר של
כ-5 עד 10 ס"מ
משטחים לצורת פיתה בעובי של
כ-1 ס"מ
מקפלים את השוליים לצורת
קערה קטנה

מקפלים פנימה כמו אוזן המן אבל
לא סוגרים, מאריכים מעט את
החלק הקדמי שבו יישב הפתיל.

ממלאים את הנר בשמן

מניחים בתוכו את הפתיל כאשר
הקצה שלו בולט מחוץ לשמן.

לחכות שיתייבש באויר או לשרוף
את הכלי בתנור קרמיקה

ננסה להכין בית נר מחימר

בתי נר - קעריות חימר לנרות חרס

נניח לפני הילדים מבחר של
תצלומי נרות חרס, או נרות חרס
שונים

נכין מחימר קעריות לשמן ונדאג
לעצב בהן פיה לפתיל.

נבקש מהילדים להתבונן בעיטורים
שעל נרות החרס או תצלומיהם
ולקשט את קעריות החימר
בהשראתם.

יום ג'

נעים מאד משפחת נרי!

משחק

עזרים:

4 נרות חנוכה קשורים לחוט באורך 50 ס"מ
כשבקצה החוט נקשור לולאה מספיק גדולה
כדי שכף היד של הילדים תוכל להכנס לתוכה.
4 בקבוקי ליטר וחצי ריקים.

מהלך הפעילות:

מטרת המשחק להצליח להשחיל את נר החנוכה לבקבוק
מבלי שהבקבוק יפול.

נפזר במרחב 4 בקבוקים ריקים ונניח לידם ארבע נרות קשורים לחוטים
עם הלולאה בקצה החוט.

בכל סבב נזמין ארבעה ילדים שירצו לנסות

להשחיל את הנר לבקבוק השובב, שכל הזמן מט ליפול.

הילדים יקשרו את החוט למותניים, כאשר החוט נופל מתחת לגב לכיוון הרצפה
וינסו בלי עזרת הידיים ובלי להחזיק את הבקבוק,
לנסות ולהצליח להשחיל את הנר לבקבוק.

סיפור השמן והבשם

בעיר פָּרָג היו שְׁנֵי סוֹחְרִים. אֶחָד שֵׁמֶן – מוֹכֵר שֵׁמָנִים, וְשֵׁנִי בֶשֶׂם – מוֹכֵר בִּשְׁמִים, וְהָיוּ חֲנִיּוּתֵיהֶם צְמוּדוֹת זוֹ לָזוֹ, כֹּאֲשֶׁר קִיר דֶּק מִפָּרִיד בֵּינֵיהֶן. רָאָה הַבֶּשֶׂם שֶׁעֶסְקֵי הַשֵּׁמֶן פּוֹרְחִים, וְחָמַד אֶת כֶּסֶפוֹ הָרֹב.

יוֹם אֶחָד עָלָה רַעְיוֹן רַע בְּמוֹחוֹ לְבּוֹא לַחֲנוּתוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה לַחֲפֹר פֶּתַח בִּקְרִי הַמַּבְדִּיל בֵּין חֲנוּתוֹ לְבֵין חֲנוּת הַשֵּׁמֶן, לְהִכְנִס דֶּרֶךְ הַפֶּתַח וּלְשַׁדֵּד אֶת כֶּסֶפוֹ שֶׁל הַשֵּׁמֶן. וְכֵן עָשָׂה. בְּשָׁעָה מְאַחֶרֶת בַּלַּיְלָה קָדַח חֹר בִּקְרִי חֲנוּתוֹ, נִכְנֵס לַחֲנוּת חֲבֵרוֹ הַשֵּׁמֶן וְגָנַב אֶת מִטְבְּעוֹת הַכֶּסֶף שֶׁהָיוּ בַּקֶּפֶה שְׁלוֹ, חָזַר לַחֲנוּתוֹ דֶּרֶךְ הַחֹר שֶׁבִּקְרִי, סָגַר אֶת הַחֹר, תָּקַן אֶת הַקִּיר, וְהִשְׁיבוּ לְמַצְבוֹ הַקּוֹדֵם, וְחָשַׁב שֶׁמַּעֲתָה אִישׁ לֹא יוּכַל לַחֲשֹׁד בּוֹ.

לְמַחֶרֶת בְּבֹקֶר כֹּאֲשֶׁר חָזַר הַשֵּׁמֶן לַחֲנוּתוֹ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָתּוֹ, נָגַשׁ לַקֶּפֶה כְּהֶרְגֵלוֹ, אֹלֶם, אוֹי וְאֹבּוֹי, הַכֶּסֶף אֵינּוּ!... יָדַע הַשֵּׁמֶן שֶׁרַק הַבֶּשֶׂם יוֹדֵעַ הֵיכָן הוּא מַחְבִּיא אֶת קֶפֶתוֹ, וְהִבִּין מִיָּד שֶׁיַּד הַבֶּשֶׂם בְּדָבָר, וְכִי רַק הוּא יְכוּל לִהְיוֹת הַגָּנָב. הוּא מָהֵר לָצֵאת מִחֲנוּתוֹ וְנִכְנָס יָשָׁר לַחֲנוּת הַבֶּשֶׂם וְהִחַל לַצֶּעֶק עָלָיו: גָּנַב, מְדוּעַ גָּנַבְתָּ אֶת כֶּסְפִּי?

עָנָה הַבֶּשֶׂם: אֲנִי לֹא גָנַבְתִּי, מְדוּעַ אַתָּה מֵאֲשִׁים אוֹתִי?...

הִחֲלוּ הַשְּׁנַיִם מְרִיבִים בֵּינֵיהֶם, כֹּאֲשֶׁר הָאֶחָד צוֹעֵק: גָּנַב, הִחֲזֵר לִי אֶת הַכֶּסֶף. וְהַשֵּׁנִי עוֹנֶה לוֹ: לֹא גָנַבְתִּי, זוֹהִי עֲלִילַת שָׂוָא. לְמִשְׁמַע הַצִּעֲקוֹת הִחֲלוּ אֲנָשִׁים לְהִתְקַהֵל סָבִיב בַּעֲלֵי הָרִיב. אִישׁ לֹא יָדַע מִי מֵהֶם צוֹדֵק.

הִלְכוּ שְׁנֵי בַּעֲלֵי הַדִּין אֶל הַשּׁוֹפֵט. חָקַר הַשּׁוֹפֵט אֶת בַּעֲלֵי הַדִּין, וּמֵאִין עֲדִים גַּם הַשּׁוֹפֵט לֹא הִצְלִיחַ לִפְסֹק מִי צוֹדֵק וּמִי אָשָׁם. בֵּינֵיהֶם הִפָּךְ סִפּוֹר הַבֶּשֶׂם וְהַשֵּׁמֶן לְשִׁיחַת הַיּוֹם בְּכָל הָעִיר פָּרָג. כֹּאֲשֶׁר הִדְעוֹת חֲלוּקוֹת, אֵלּוֹ אוֹמְרִים: הַשֵּׁמֶן צוֹדֵק, וְאֵלּוֹ אוֹמְרִים: הַבֶּשֶׂם צוֹדֵק.

יוֹם אֶחָד יָצָא הַמֶּלֶךְ לְטִיּוֹל בְּרַחוּבוֹת פָּרָג, כֹּאֲשֶׁר הוּא לְבוּשׁ בְּגָדִים פְּשׁוּטִים כְּדִי שֶׁלֹּא יִכִּירוּהוּ, וּלְפָתַע נִזְדַּמְנָה לוֹ קְבוּצַת יְלָדִים שֶׁשִּׁחֲקוּ אֶת הַצָּגַת הַשֵּׁמֶן וְהַבֶּשֶׂם, כֹּאֲשֶׁר הֵם מְנַסִּים לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט צָדֵק. הִתְעַנְּיָן הַמֶּלֶךְ בְּמִשְׁפַּט הַיְלָדִים, עָמַד מִן הַצַּד תַּחַת אֶחָד הָעֲצִים, הִבִּיט בְּמַחֲזָה וְהֶאֱזִין בְּשִׁקִּיקָה לַחֲכַמַת הַיְלָדִים. בְּמִיחָד הֶאֱזִין לַחֲכַמַת הַשּׁוֹפֵט, שֶׁהָיָה הַשִּׁחֲקוֹן הָרָאשִׁי בַּהֲצָגָה, וְאוֹתוֹ בָּחֲרוּ הַיְלָדִים לְשׁוֹפֵט.

הַשּׁוֹפֵט נָתַן קֹדֶם כָּל אֶת רְשׁוֹת הַדְּבֹר לְבַעֲלֵי הַדִּין.

פֶּתַח הַשָּׁמֶן וְאָמַר: כֹּאֲשֶׁר הִגַּעְתִּי בְּבִקֹּר לַעֲבֹדָה וּפְתַחְתִּי אֶת הַקֶּפֶה כְּהַרְגָלִי, חָשְׁכוּ עֵינֵי כֹאֲשֶׁר מִצָּאֵתִי אֶת הַקֶּפֶה רִיקָה. מִיָּד יָדַעְתִּי שֶׁכֶּסֶף נִגְנַב עַל יָדִי שְׂכֵנִי הַבֶּשֶׂם. שְׁהִירִי רַק הוּא יוֹדֵעַ הֵיכָן נִמְצְאָה הַקֶּפֶה שְׁלִי.

הַמְשִׁיר הַבֶּשֶׂם וְאָמַר: אֵינִי גִנֵּב, חֹסֵס וְשָׁלוֹם. כֶּסֶף זֶה שֶׁנִּמְצָא בְּיָדִי הוּא שְׂכָר עֲבֹדָתִי וַיִּגִּיעַ כִּפִּי.

יְהוּדָה הַשּׁוֹפֵט הַצָּעִיר הִרְהִיר רָגַע אֶחָד, וְאַחֵר כֶּן בִּקֵּשׁ מֵהַבֶּשֶׂם לְהִבִּיאַ לוֹ אֶת מִטְבְּעוֹת הַכֶּסֶף שֶׁבִּידּוֹ. מִיָּד אַחֵר כֶּן בִּקֵּשׁ שִׁיבִיאוּ לִפְנֵי כָּלִי מֵלֵא מִים רוֹתְחִים, עָשׂוּ הַשֹּׁמְשִׁים הַקְּטָנִים כְּדִבְרֵי הַשּׁוֹפֵט.

הַמֶּלֶךְ שֶׁנַּעֲשֶׂה סֶקֶרֶן יוֹתֵר וְיוֹתֵר לִרְאוֹת, מֶה יַעֲשֶׂה הַיֵּלֶד בְּמִים הָרוֹתְחִים הַתְּקַרֵּב בְּלֹאט. וְמֶה הוּא רוֹאֶה? ... הַשּׁוֹפֵט הַצָּעִיר זָרַק אֶת כָּל הַמִּטְבְּעוֹת לְתוֹךְ הַמִּים הַחֹמִים ... וְהִנֵּה צָף שָׁמָּן בְּמִים...

הַסִּבִּיר הַשּׁוֹפֵט: מִטְבְּעוֹת אֵלֶּה שִׁיכִים לְשָׁמֶן, אֵלֶּה הֵיוּ שִׁיכִים לְבֶשֶׂם, הַמִּים הָיוּ נִשְׁאָרִים נְקִיִּים. וְלֹא הָיָה צָף בָּהֶם הַשָּׁמֶן.

הַמֶּלֶךְ שֶׁהִתְפַּעֵל מְאֹד מִחֻכְמַת הַיֵּלֶד נָגַשׁ אֵלָיו בְּהִתְרַגְּשׁוֹת, חִבֵּק אוֹתוֹ וַנִּשְׁקוּ עַל לֶחָיו.

וּמִיָּד לְאַחֵר מִכֵּן הִזְדַּרְז הַמֶּלֶךְ לָשׁוּב לְאַרְמוֹנוֹ, וְהוֹצִיא כְרוֹז בּוֹ הוֹדִיעַ לְכָל אֲנָשֵׁי הָעִיר, שֶׁהֵם מְזֻמָּנִים לְמִשְׁפֵּט הַשָּׁמֶן וְהַבֶּשֶׂם, וְשֶׁהוּא בִּכְבוֹדוֹ וּבְעֶצְמוֹ עוֹמֵד לַעֲרֹךְ אוֹתוֹ.

בְּהִגִּיעַ מוֹעֵד הַמִּשְׁפָּט נִהְיוּ כָּלֶם אֶל בֵּית הַמִּשְׁפָּט שָׁבוּ צִפּוֹ לְמִשְׁפֵּט הַמֶּלֶךְ.

וְאָכֵן בְּדִיּוֹק כִּמוֹ שֶׁבַּמִּשְׁחָק הַכְּנִיס הַשּׁוֹפֵט הַצָּעִיר אֶת הַמִּטְבְּעוֹת לְמִים רוֹתְחִים, גַּם כֵּאֵן הַכְּנִיס הַמֶּלֶךְ אֶת מִטְבְּעוֹת הַכֶּסֶף לְמִים רוֹתְחִים, וְכֹאֲשֶׁר צָף הַשָּׁמֶן בְּמִים, נוֹכַחוּ כָּלֶם לִדְעַת, שֶׁהַכֶּסֶף שִׁיךְ לְשָׁמֶן, וְהַבֶּשֶׂם הוּא הַגִּנֵּב. מִרַב שׁוֹמְחָה וְהִתְרַגְּשׁוֹת מֵהַמִּשְׁפָּט הַצּוֹדֵק וּמִחֻכְמַת הַמֶּלֶךְ הִרִיעַ כָּל הָעָם בְּקוֹל רֹם: יְחִי מַלְכֵנוּ הַחֲכָם!

אוֹלָם הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְדוֹבֵר אֱמֶת קָם מִכֶּסֶּאֱוֹ וְהִכְרִיז: לֹא לִי מַגִּיעוֹת הַתְּרוּעוֹת, כִּי אִם לַיֵּלֶד הַיְּהוּדִי שֶׁשָּׁמֶן יְהוּדָה, אוֹתוֹ חֲנֵן הַשֵּׁם בְּחֻכְמָה וּבִינָה, וְהוּא שֹׁפֵט מִשְׁפָּט צָדֵק זֶה וּמִמֶּנּוּ לְמַדְתִּי.

וְאָכֵן בּוֹצִין בּוֹצִין מִקִּטְפִּיהַ יְדִיעַ. יְהוּדָה גָּדֹל וְנוֹדַע שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל כְּצַדִּיק גָּדוֹל הוּא הַמַּהֲרֵ"ל מִפְּרָג שְׁעֵזֶר רַבּוֹת לְאַחֲיוֹ הַיְּהוּדִים.

משחק עומדים במעגל, אחד הילדים אומר משפט לא נכון מתוך הסיפור, הילדים יוצאים החוצה. כשאומר משפט נכון, נכנסים פנימה.

יום ד' נר לאחד נר למאה

מכבים את האורות בגן. מדליקים נר בזהירות. "הדלקתי את הנר רק בשבילי. אני רוצה שהוא יאיר רק לי" אנסה להניח את היד סביב לנר כדי שהאור לא "יברח"

המובילה רוצה לבחור ילד שהנר יאיר רק לה ולו...

האם זה אפשרי? אפשר להגיד לנר למי להאיר?

מדליקים בעזרת הנר נרות נוספים. לאחר שהדליקה מספר נרות שואלת:

האם האור שממנו הדלקתי "התבזבז"?

הנר יכול להאיר לאיש אחד וגם למאה אנשים

משתמשים בביטוי: "נר לאחד, נר למאה"

המובילה יכולה לבקש מהילדים שיתחבאו בפינות של הגן החשוך והיא עוברת עם הנר לחפש איפה הם מתחבאים, המתגלה מצטרף אליה ונהנה מהאור.

רעיון לשיתוף בכוחות:

כל הצעה לתרומה, תיכתב ע"י הילדים, או בילדי גן, תצויר, על נר בגודל 4A,

תולים את כל הנרות בפינה בגן תחת הכותרת "נר לאחד נר למאה."

משחק הלהבה הדמיונית...

מבקשים מהילדים להחזיק "כאלו" נר ביד. ילד מחזיק נר והשני מנסה לכבות לו את הנר על ידי נשיפה "פווו" בעל הנר מרחיק אותו לכל הכיוונים על מנת שהנר לא יכבה.

נקודה לחשיבה: אם ה' היה בורא לכל אדם עולם בנפרד. האם היינו יכולים שחק את המשחק הזה?

מה עוד לא היה אפשר לעשות לבד?

יש לנו בעולם המון אנשים. ה' ברא אותנו שונים וכל אחד יודע לעשות משהו אחר!

אני שומרת על הילדים של האמהות שלכם בזמן שאמא של מאיר היא המורה של הבת שלי ואמא של יעקב היא המוכרת בחנות בגדים ואמא של מנחם עובדת בעיריה ודואגת שתהיה לנו עיר נקיה.

מה אנחנו הילדים יכולים לתת לחברים?

האם גם אנחנו הילדים יכולים להיות כמו נרות שמאירים לכולם? שואלים ילדים מה הם יודעים לעשות שיכול לעזור לשני?

משחק

אפשר לחייך למשל- כל ילד פונה לחבר מימינו, מחייך, אומר מילה טובה וכך ממשיכים...

בבית הספר: מכינים כרטיסים עם רעיונות לתרומה לחברה, הילדים בוחרים מתוכם, במה הם טובים.

יש לי יכולת הקשבה

אני יודעת/על לצייר

יום ד' נר לאחד נר למאה

משחקים בחנויות

לבקש מהילדים להביא מהבית, משהו שהם יכולים לתרום... אפשר גם למכור בדיחות, או חידות, אפשר למכור ציורים יפים שילד הכין, או משהו אחר שהילד יודע לעשות, ללמוד ריקוד... וחפצים הנדרשים על מנת ליצור דוכני מכירות. כרזות קופסאות, קופה רושמת וכו'

מחלקים לילדים שטרות של כסף מניר (ניתן לחלק תמורת התנהגות טובה, מעשיפ יפים... במהלך הפעילות) הילדים עוברים בין הדוכנים לערוך קניות.

סיפור על אי בודד

פעם לפני שנים רבות לא היו מטוסים שטסו בשמים מארץ לארץ. אנשים היו נוסעים בעיקר בספינות. יום אחד התחוללה סערה בים והאניה טבעה.

אחד הנוסעים, תפס בקרש שמצא, והצליח להגיע לחוף אבל כשהוא הסתובב על החוף הוא ראה שאין שם אף אחד, אין בתים, אין חנויות, אין רחובות או מרכזי קניות. אין כלום! רק חול, עצים עם פרות, נחל של מים וזהו.

האיש הזה היה מאוד עצוב ובודד אבל לא התייאש. הוא מצא באי חפצים שונים שעזרו לו לבנות דברים ולחיות. הוא בנה לעצמו בית מעצים, אכל פרות וירקות והצליח לחיות עד שעברה שם אוניה אחת והוא קרא בקול ונפנק לה בענף גדול וה' עזר לו והוא ניצל!

מה היה לו הכי קשה? היה לו אוכל וגם מקום לישון,

אבל לא היו לו חברים, לא היתה לו משפחה, לא היה לו עם מי לדבר...

ה' ברא אותנו בעולם עם חברים שיהיה לנו טוב!

הנרות הללו שאנו מדליקין

על הניסים ועל הנפלאות

ועל התשועות ועל המלחמות

שעשית לאבותינו

בימים ההם בזמן

הזה

אנחנו תורמים לחברה:

מכינים שקיות הפתעות לילדים
חולים ולכתוב להם פתקים של
רפואה שלמה. מסכמים מראש
עם עמותת חסד.

מכינים כדורי שוקולד או עוגת
גבינה מביסקויטים למשפחה שלי
וכתבים להם פתקים של אהבה
ושמחה.

מכינים פנקס "ההתנדבות שלי"
קונים פנקס קטן או מקשטים את
הכריכה.

בפנקס כל ילד יכתוב במה הוא
רוצה לעזור, בבית, בגן או סתם
לשכנה בבנין.

נקרא ביחד.

**ה' ברא בכל העולם
אנשים חברים, ככה טוב
לכולם**

מה מאיר לי את הלב?

ניתן לתת לילדים לחשוב ולשתף,
וניתן לבחור מתוך כרטיסים:
חפצים תחביבים משחקים, טבע,
כל ילד בוחר כרטיס ומסביר מדוע
בחר בו.

אני משפיע!

כשאני צוחק כולם צוחקים

כשאני בוכה כולם בוכים

כשטוב לי טוב לכולם, כשרע

לי רע לכולם

מנחים: כשאתם רואים אצלי כף
יד סגורה אתם צוחקים, כשאני
מראה כף יד קמוצה אתם בוכים
מדגימים, פותחים וסוגרים את כף
היד לסרוגין והילדים צוחקים
ובוכים עד שכולם צוחקים עד
דמעות...

מה עושה לי טוב?

כל ילד מצייר את עצמו בקוי
מתאר(אפשר לתת גליונות ניר
גדולים, על מנת שהילדים ישכבו
עליהם וחבר יציר סביבם קוי
מתאר) וצובע לפי הבגדים שלבש
באותו יום. מציירים אור במקום
שבו צריך להיות הלב. מוסיפים
מה עושה לי או בלב. בי"ס -
יכולים לכתוב.

יום ה'

האור שבתוכי

יושבים על הריצפה במעגל, היום אנחנו מסתכלים על משהו מאד מעניין, אל
תוך הלב שלנו.

בתוך כל לב יש אור.

מה האור אומר לנו?

מאיר לו איך להתנהג, ומה לעשות... האור זה הנשמה. עליה אנו מודים בכל
בוקר "אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא"

מעבירים מראה בין הילדים וכל אחד מתבונן כמה דקות על עצמו.

משתפים:

מה נותן לך אור?

מה משמח אותך?

מה נותן לך כוח?

נשמור בלב את האור

נגרש ממנו את חושך ושחור

יושבים במעגל ומקשיבים... אם יש בובת חבר, ספרו בעזרתה...

מוישי לומד במכינה ב', הוא גר בבית שמש ויש לו הרבה חברים, גם בבניין שלו וגם בשכונה. כל יום הוא הולך לשחק עם חברים או שכברים באים אליו הביתה. מוישי הוא ילד חברותי!

יום אחד מוישי חזר הביתה עצוב. הוא לא רצה לאכול ארוחת צהריים והלך לחדר שלו. אמא היתה עסוקה בטיפול ביענקי הקטן ולא היה לה פנאי לראות מה קורה למוישי.

מוישי נזכר איך החברים צחקו במכינה על הקרע במכנסיים שלו. ואיך הם אמרו שהוא נראה כמו עני ואף אחד כבר לא היה חבר שלו. מוישי הרגיש איך בלב שלו נהיה חושך של ממש. גם בעיניים שלו היה חושך הוא לא ראה כלום מרב דמעות.

ואז הגיעה אמא לחדר התישבה לידו ושאלה בבהלה "קרה לך משהו מוישי? היא שמה יד על מצחו ובדקה את החום, "לא אין לך חום, אז למה אתה בוכה? למה אתה עצוב?"

מוישי לא ענה, הוא לא היה מסוגל לדבר בכלל

אמא אמרה לו בשקט, "אם קרה לך משהו עצוב, ועכשיו יש לך חושך בלב, כדי לך לספר לי את זה, אולי אני אוכל לעזור לך לפתור את הבעיה ושוב לא תהיה עצוב."

מוישי ידע שאמא צודקת. הוא סיפר לה מה קרה, אמא ראתה את החור ומיד הביאה לו מכנס חדש ושלם היא ליטפה אותו ואמרה "אתה ילד טוב וצדיק אתה מתגבר ומחר תראה כבר שישכחו את הכל רק תזכור שאם ילד יבוא למכינה אם משהו מוזר או שונה – לא לצחוק עליו.

אמא ומוישי ניסו להזכר בשמות כל החברים שהיו במכינה ומוישי שם לב שבעצם רק שלושה ילדים צחקו עליו ולא כולם. הוא ממש נרגע ובדיוק התקשר אליו אברימי ובקול מגמגם ביקש סליחה על מה שקרה במכינה.

כמובן שמוישי סלח לו והזמין אותו לבקר בביתו.

מוישי חיבק את אמא ושם "אמא את הוצאת לי את החושך מהלב עכשיו כבר יש לי אור"

נעלה לדיון

אלו דברים עלולים לגרום לחושך בלב?

הילדים עונים תשובות מגוונות

מה העצה לגרש את החושך מהלב?

לספר לאמא

להגיד לאבא

לספר לגננת

לספר לאח או אחות גדול/ה

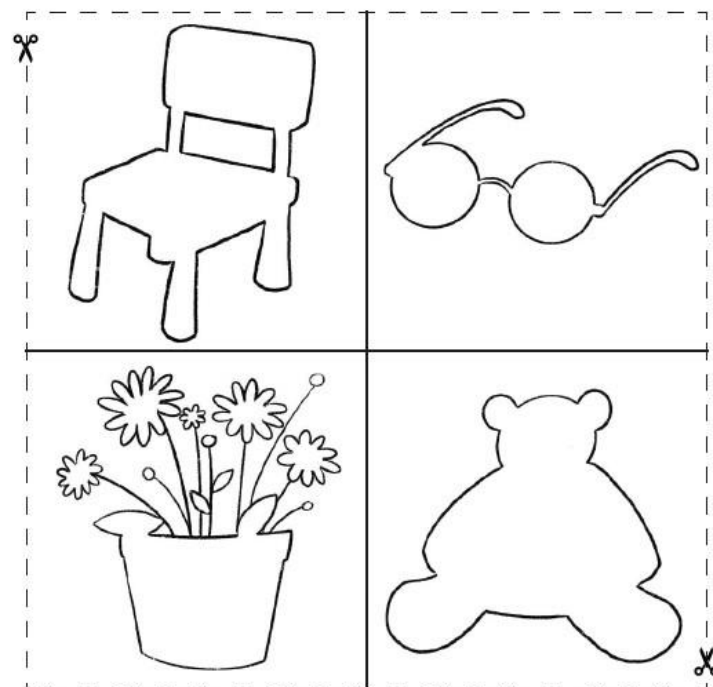
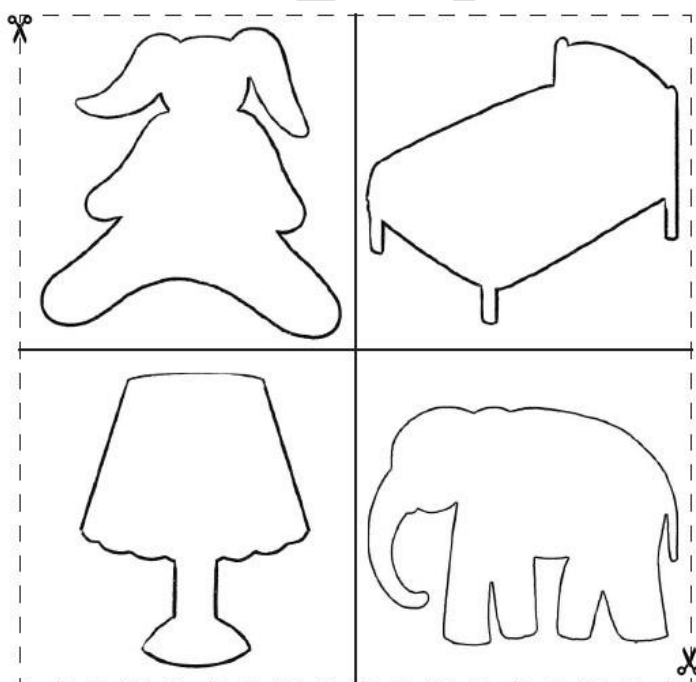
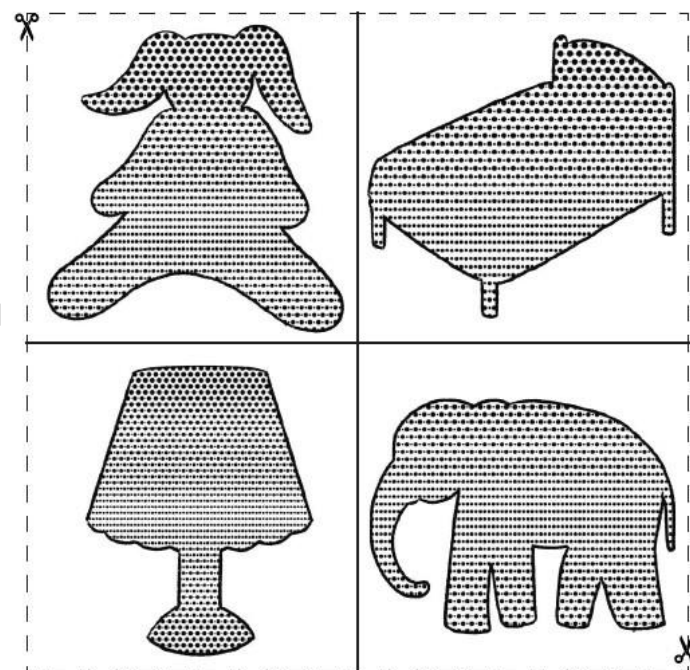
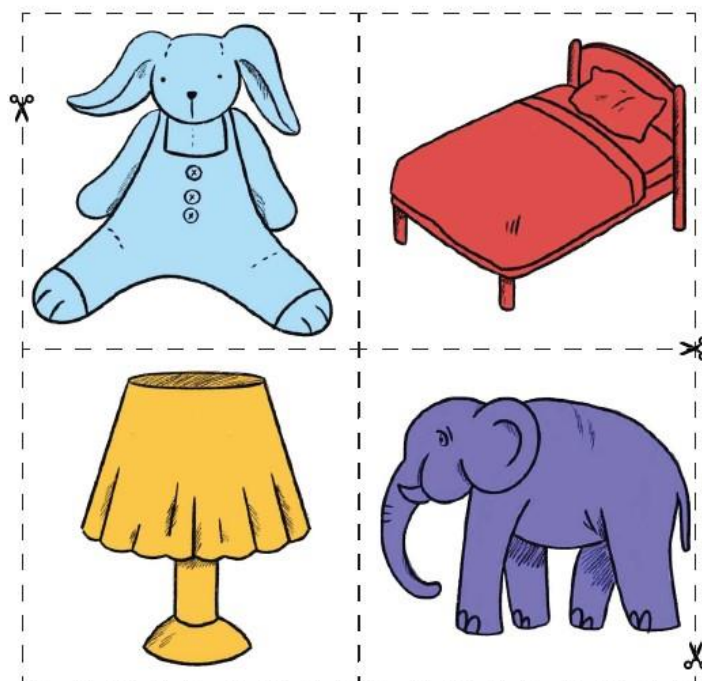
לכתוב או לצייר את מה שקרה

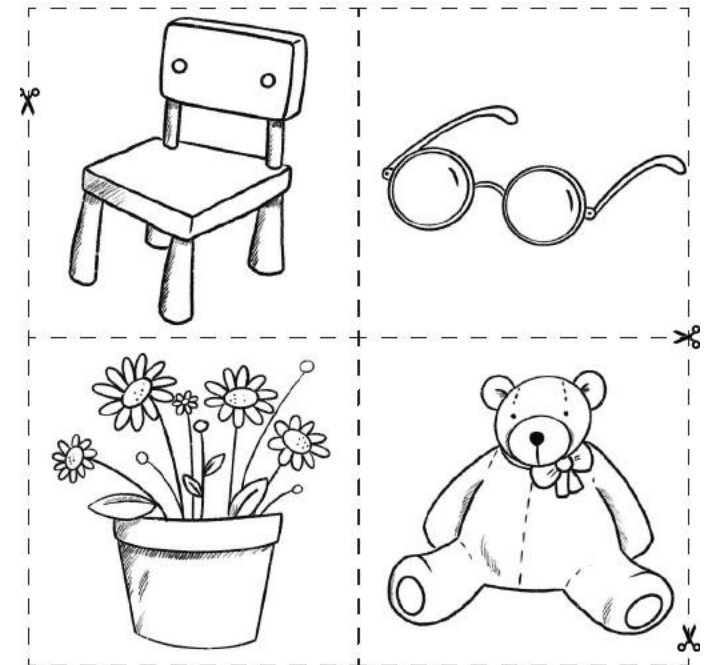
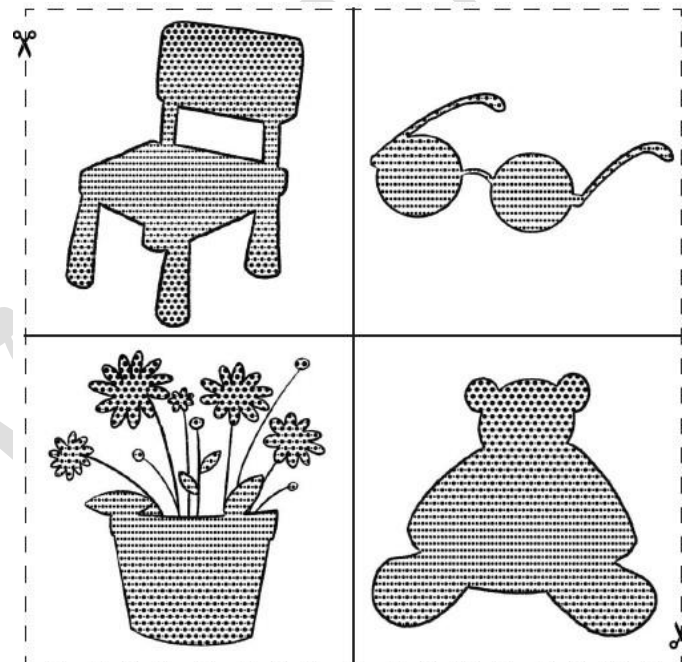
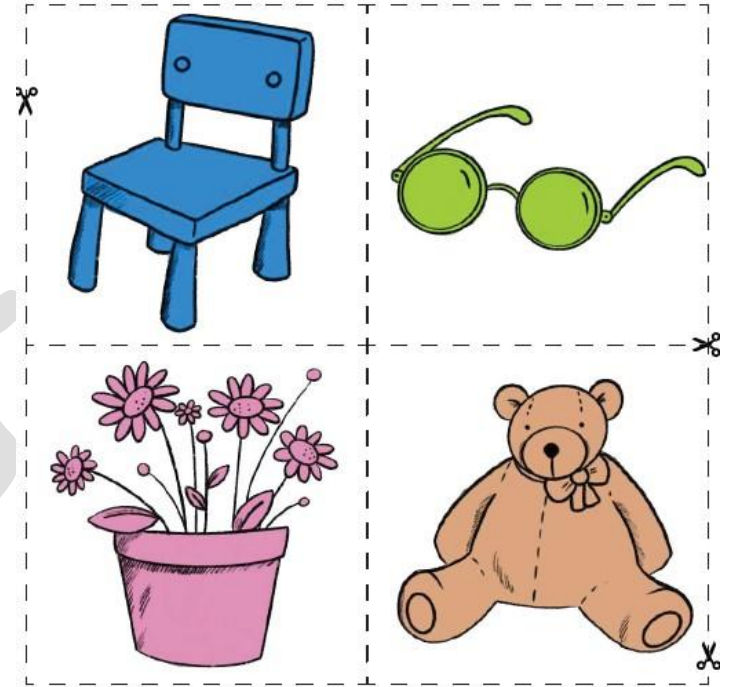
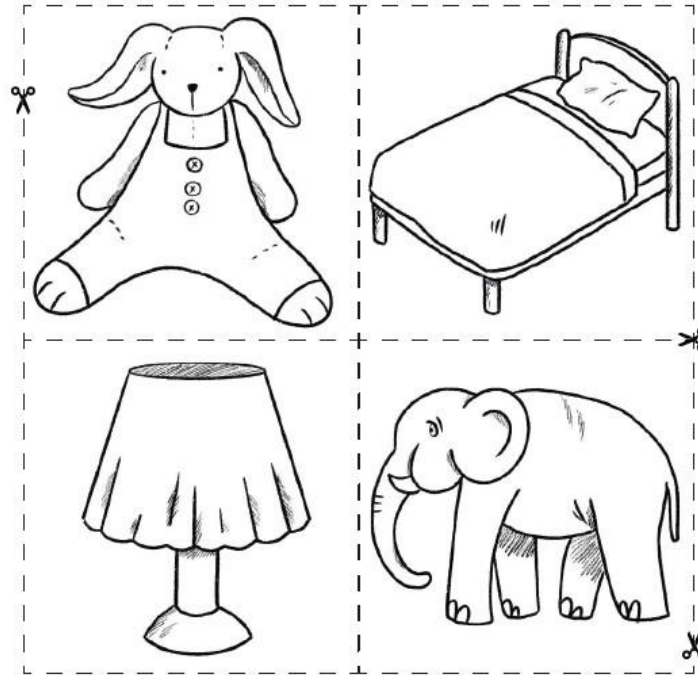
לא לשמור סודות בלב

הלב הוא לא מחסן

יש לי יכולת הקשבה

אני יודע/ת לצייר

אני יודע לספר סיפורים

אני אוהב/ת לעזור

אני מסוגל לסייע באירגון הבית

אני מסוגל לעזור לאחר

יש לי לב זהב

אני מסוגל להתארגן בעצמי

אני יודע להמציא חידות

שבע'ס לאמפ

